

hogy százados álmainkat valósíthassuk meg; így például megépítettük az első vízeróművet a vén Dunán, nagy hajók számára is hajózhatóvá tettük az Al-Duna, Vaskapu zátonyos szakaszát, megkezdtük a Duna–Fekete-tenger csatorna építését, a fővárosi metró munkálatait, nagyarányú üzemelepités indult meg a Székelyföldön, Besztercén vagy Zilahon, régi elmaradott paraszti tájak iparosodnak, s ennek keretében minden megyénkben a nehézipar, a gépgyártás jelentős egy-égei emelkednek.

Ismeretes, hogy az elmúlt években, de különösen az utóbbiban régi rekordokat döntöttünk meg a mezőgazdaságban, 1979-ben annyi kukoricánk termett, mint még soha ebben a hazában. Nagy volt a búza- és cukorrépatermés is. Ugyanakkor a városiasodás, a kulturált életmód anyagi feltételeinek, szellemi alapjainak kialakulásával a korszerű életforma honosodik meg mondhatni egész népünk hétköznapjaiban. Szinte mindenünnen eltűntek az egészségtelen nyomornegyedek, a minimálisra csökkent a poros utak száma.

Eközben pedig megalakultak a gyárakban, mezőgazdasági egységekben a dolgozók tanácsai, városon és falun több jelölt közül választhatnak szavazással a polgárok, szélesedik, izmosodik a demokrácia, a dolgozók öngazgatáson alapuló részvétele, beleszólása az ország és a munkahely, lakóhely ügyeibe. Ami más szóval így fejezhető ki: gyarapodtunk emberi jogainkban is.

Az elnök újraválasztásában, a köszöntő levelekben, az üdvözlő táviratokban, a támogatás biztosításában és a szeretet kifejezésében eme nagy sikerek mind benne foglaltatnak, tudatosulnak.

De kifejeződnek ugyanakkor az új feladatvállalások is. Mert azt is tudjuk, hogy nagy munka áll előttünk. Sorsdöntő folyamatoknak csupán a kezdetén vagyunk: az új gazdasági-pénzügyi mechanizmus bevezetésének, meggyökereztetésének a java dolga még hátravan; megalakultak a dolgozók különféle bizottságai, de naivítás volna azt hinni, hogy már mind küldetésüknek megfelelően működnek is; a sokat hangoztatott új minőségre való áttérés feltételei lényegében véve most teremthetők meg; noha évről évre nőtt a mezőgazdasági termés, a hektárhozam vagy a tehozam tekintetében a gyengébbek közt vagyunk európai viszonylatban.

De épp nagy sikereink és fejlődésünk állandóan emelkedő vonala, népünk kiertartó munkakedve, szorgalma és odaadása a biztosíték arra, hogy sikerrel tesszük meg a soron levő nagy lépést, s a fejlődő államok sorából a gazdaságilag középelesen fejlett országok közé jutunk. Erre szavaztunk március 9-én, s ez az elhatározás nyert kifejezést március 28. történelmi nevezetességű napján, amikor újraválasztottuk a köztársaság elnökének Nicolae Ceaușescu elvtársat.

KORUNK

11

5

2

A forradalmi elmélet és gyakorlat másfél évtizede

Másfél évtized a történelem évszázadokat pergető időmérőjén jóformán alig mérhető. És mégis azok a mélyreható társadalmi változások, amelyeket az 1965 óta eltelt tizenöt esztendő sűrít magában, valóságos történelmi korszakot fémjelznek. Ez a minden téren megújódást hozó, forradalmi időszak elválaszthatatlanul összekapcsolódott Nicolae Ceaușescu elvtárs nevével, aki immár tizenöt éve áll pártunk élén, és vezeti töretlenül új társadalmat tervező, szervező és teremtő forradalmi tevékenységét.

Aligha lehetne egész gazdagságában felbecsülni azt az elméleti munkásságot, amely ezt a másfél évtizedbe sűrűsödő, forradalmi sodrású történelemformálást előkészítette és megalapozta. Hiszen, ha csupán a négy legmagasabb szintű tanácskozás, a IX., a X., a XI. és a XII. pártkongresszus, valamint a három — az 1967-es, az 1972-es és az 1977-es — országos pártkonferencia dokumentumait vesszük figyelembe, akkor is olyan páratlan méretű és mélységű elméleti munkával találjuk magunkat szemben, amely egymagában véve is kivételes történelmi korszakot avat a forradalmi gondolkodás hazai fejlődésében. És hol vannak akkor még pártunk főtákarának többi beszédei, expozéi, írásai, cikkei, amelyek *Románia a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom megteremtése útján* címmel, immár

18 kötetbe foglalva, mindmegannyi történelmi jelentőségű hozzájárulást jeleznek a társadalmi jövő elméleti és gyakorlati birtokbavételéhez.

Ha a közismert lenini tétel szerint „forradalmi elmélet nélkül nincs forradalmi gyakorlat sem”, akkor szocialista építésünk tizenöt esztendejének gazdag tapasztalatai meggyőző erővel sugalmazzák azt az új igazságot, hogy csak a merész, alkotó, új utakat törő, forradalmi gondolkodás avatja — avathatja — a gyakorlatot tudományos, elméleti igényű és szintű, társadalomformáló tevékenységgé. Ebből továbbá olyan nagy horderejű következtetés kínálkozik, amelyet pártunk főtítkáranak írásai a párttevékenység, az egész pártvezetés legfőbb elvi követelményeként fogalmaznak meg: nincs és nem is lehet alkotó elmélet valóságos, szüntelenül megújuló, elméletalkotó tevékenység nélkül. A marxizmus nemcsak hogy nem kínál eleve készen adott elméleti sémát az új társadalom megteremtéséhez, de éppenséggel — kritikai forradalmi lényegénél fogva — olyan elméleti hozzáállást követel, amely mindenkor a magamagát teremtő társadalmi gyakorlat önkifejezése. Hiszen mi más lenne — lehetne — elmélet és gyakorlat egységének igazi értelme, ha nem az, hogy az elmélet maga is tényleges munkálkodás, önformálás az új társadalmat teremtő gyakorlat hús-vér folyamatában? Másfél évtized óta pártunk egész tevékenysége ennek a felismerésnek a jegyében bontakozott és bontakozik ki. Talán keveset mondunk, ha azt állítjuk, hogy e tevékenység legmélyebb értelmét summázta pártunk főtítkára, midőn a párt Központi Bizottságának 1971. novemberi plenárius ülésén ezeket mondta: „Meg kell érteni, hogy a marxizmus—leninizmus szüntelenül megújuló, eleven tanítás; forradalmi jellege éppen abból fakad, hogy szakadatlanul gyarapszik a társadalmi fejlődés összes tudományos következtetéseivel, hogy nem dolgoz ki megváltozhatatlan, egyszer s mindenkorra érvényes téziseket, hanem hozzásegít az események kutatásához és megértéséhez az új gazdasági, társadalmi, nemzeti és történelmi feltételeknek megfelelően.”

Elegendő újrалаpozni e másfél évtized legfőbb elméleti dokumentumait, s meggyőződhetünk arról, hogy a forradalmi elmélet sürgetése, szorgalmazása pártunk főtítkáranak műveiben refrénszerűen visszatérő, meghatározó alapmotívum. És ez korántsem véletlen. Talán senki más sem értette meg annyira mélyen a világosan, hogy a szocialista építés történelmi feladata merőben új típusú gyakorlat követelményét hordozza. Nem akármilyen gyakorlatról van szó, hanem egyenesen olyanról, amely a legmesszebbmenően érvényre juttatja a társadalmi tudatosság szintjére emelt dialektikát. Az új társadalomformálásnak magában a gyakorlatban kell kitermelnie azt a sajátos dialektikus mozgást, amelyet a szükségszerűség birodalmából a szabadság birodalmába vivő ugrás természete, tartalma és jellege megkövetel. Aligha túlzunk, mikor azt állítjuk, hogy az elmúlt évtized ideológiai és társadalmi-politikai tevékenységének a fő tartalma, Nicolae Ceaușescu elvtárs vezetésével, az új társadalmi mozgás dialektikájának elméleti és gyakorlati kimunkálásán való lankadatlan fáradozás.

Mi szemléltethetné meggyőzőbben a pártunk főtítkára által ihletett és szorgalmazott dialektikus gondolkodás alkotó erejét, mint éppen a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom koncepciója? Pártunknak a leghatározottabban szakítania kellett azzal a hagyományos, dogmatikus illúzióval, hogy a szocialista forradalom és építés egy csapásra egy véglegesen kész, minden ízében új, magasabb rendű rendszert képes elővarázsolni. Mi több, társadalmi-történelmi létünk, valóságunk illúziókat oszlató, kritikai-önkritikai vizsgálata, tudatosítása révén pártunk főtítkáranak beszédei, írásai rávezettek bennünket arra a józan felismerésre, hogy még csupán fejlődő ország vagyunk, számolunk kell tehát azzal, hogy gazdasági-műszaki fejlettségünk szintje óhatatlanul rányomja a maga bélyegét az új viszonyokra, az új lehetőségekre. A további fejlődés mikéntje számunkra már csak ezért is óhatatlanul sajátos dialektikát szab: a gazdasági fejlettségnek a történelmi lemaradást megszüntető magasabb fokát a szocializmus minőségileg új, magasabb formája, a szocialista viszonyok sokoldalú, teljes kibontakoztatása révén biztosítani! Nos, ennek a konklúzióknak az elméleti értéke nem szorul bizonyításra, hiszen magát a szocializmus fogalmát kellett újragondolni, és főleg továbbgondolni, mind a saját társadalmi-történelmi feltételeinknek, feladatainknak, mind pedig világméretű forradalmat hordozó jelenünk korszerű követelményeinek a jegyében.

Pártunk szocializmus-koncepciójának igit-vérig dialektikus lényege szavatolta és szavatolja az ellentmondások természetének és szerepének illúzióktól mentes, tudományosan megértését. Nem ok nélkül tulajdonít pártunk főtítkára olyan kivételes jelentőséget a probléma újszerű, kritikai szellemű megközelítésének. A hagyományos, dogmatikus álláspont számára az ellentmondásértelmezés maga is apologetikus funkciót töltött be, amennyiben nem kívánt több lenni a viszony végérvényes társadalmi megszeldíftetésének elméleti igazolásánál. Mennyire távol áll

ettől az a pártunk dokumentumaiban újra meg újra visszatérő intelem, amely az ellentmondások antagonizmusba fordulásának a lehetőségére, veszélyére figyelmeztet. Am idezben túlmenően, az a mód, ahogyan pártunk főtítkára ezt a korábban kellemetlenül „rázósnak“ ítélt problémát felveti, merőben új, a forradalmi cselekvés igényében fogant hozzáállást fémjelez. A forradalmi gyakorlat álláspontja távolról sem az ideologikus értelmezés, hanem az ellentmondásokban mozgó valóság tárgyilagos tudomásulvétele, mégpedig a reális társadalommegismerés érdekében, amire éppen a fejlődés problémáinak, ellentétes tendenciáinak, sok irányú, több értelmű követelményeinek a megértése és az ellentmondásos mozgás tudatos ellenőrzése, irányítása kötelez.

A társadalmi valóság kritikai megismerésének igényében gyökerező dialektikus látásmód tette lehetővé pártunk vezetője számára jelen fejlődésünk egyik sajátos ellentmondásának azonosítását, feltárását. Mi más példázhatná beszédesebben a pártvezetésnek a valóság objektív dialektikájára összpontosító gyakorlatát, mint éppen a régi, elavult, merev gazdasági-pénzügyi mechanizmus idejében való megszüntetése, és olyan új mechanizmussal való felváltása, amely az állami egységek gazdasági-pénzügyi önigazgatása, tulajdonosi önállósága révén megfelelő anyagi alapot kínál a munkásdemokrácia, a munkás-önirányítás rendszerének széles körű kiépítéséhez, átfogó érvényesüléséhez? És ha ezt a forradalmi lépést mi itt csupán példaként idéztük, akkor annak értékelése pártunk főtítkára számára a XII. kongresszuson újabb alkalmat kínál a pártpolitika további követelményeinek megfogalmazására: „Az ellentmondások megoldása és a szocialista társadalmi rend szüntelen fejlődése megköveteli — olvassuk a kongresszusi jelentésben — a kollektív vezetés kiterjesztését és tökéletesítését, az egyszemélyi vezetés elvének kiiktatását, a dolgozók tömegeinek egyre szélesebb körű részvételét valamennyi tevékenységi terület vezetésében.“

A legmélyebb ellentmondásokig hatoló éleslátás jutott érvényre pártunk főtítkárának még a X. kongresszuson elhangzott ama intelmében, amely az állam önállósulásának, a társadalom fölé emelkedésének reális veszélyére figyelmeztetett. Ez a felismerés vezette el pártunk főtítkárát a magasabb szinten kibontakozó forradalmi fejlődés ama törvényszerű követelményének megértéséhez, hogy az államnak, szocialista előrehaladásunk mértékében, mind szervezésben be kell épülnie a társadalomba. Nos, az állam integrálódásának tétele nemcsak az intézményi elidegenedés lehetőségében jelentkező ellentmondás megoldásának az irányát jelöli ki, de egyszersmind egy olyan elméleti igazságot mond ki, amely elvi vezérfonalat kínál a párt számára a társadalmi-politikai fejlődés sajátos dialektikájának megragadására, gyakorlati birtokbavételére. Midőn most, tíz esztendő után, a XII. kongresszus dokumentumait előkészítő, 1979. július 4—5-i központi bizottsági ülésen Nicolae Ceaușescu elvtárs beszédében az integrálódás gondolata újra visszatér, mely dialektikus értelme sokszorozott erővel domborodik ki, hogy további, messzejutató elméleti távlatokat villantson fel. E távlatok felmérése megköveteli annak a megértését, hogy az állam megszűnése, végleges történelmi meghaladása mélyesen dialektikus folyamat, olyan új típusú intézményesítő gyakorlatot tételez fel, amely megteremti „a szükséges kereteket, hogy a néptömegek részt vegyenek a társadalmi életben, vállalják a társadalomvezetés felelősségét“.

Joggal kérdezhetnénk: van-e az elmúlt tizenöt esztendő szocializmust építő gyakorlatának olyan területe, vetülete, amely ne viselné magán pártvezetésünk tudatos dialektikai irányultságának a határozott jegyét? Korántsem öncélú törekvésről van szó, hanem a forradalmi gyakorlat valós követelményének, törvényszerűségének a tudatosításáról; arról, hogy új társadalmat építő politikánk helyességének mércéjét általános és sajátos szerves, belső egysége szabja meg. Tizenöt esztendő bőséges tapasztalatai szólnak tárgyilagos hitelességgel amellest, hogy tulajdon, társadalmilag és történelmileg sajátos helyzetünk, viszonyaink kritikai tudatosítása, a saját valós problémáinkkal való bátor, önkritikai szembenézés — pártunk dokumentumai, Nicolae Ceaușescu elvtárs beszédei, írásai révén — ez az az elméleti erő, amely kezünkbe adta és adja törvényszerű szocialista fejlődésünk sajátos dialektikájának a kulcsát.

Ha a tőke mozgása az emberi-társadalmi fejlődést úgy hasítja külön nemzetire és külön nemzetközire, hogy egyszersmind a két oldalt abszolút ellentétekké, egymást közvetlenül kizáró, megsemmisítő tendenciákká polarizálja, úgy éppen a szocializmusra vár az a felelősségteljes történelmi hivatás, hogy a tényleges egységet, merőben új típusú viszonyok megteremtésével, céltudatosan megalapozza. Aligha van pártunk főtítkárának olyan beszéde, írása, amelyben ne kapna hangot ez a sürgető történelmi parancs. De lehet-e ennek a parancsnak gyakorlatilag eleget tenni mindaddig, amíg nemzetit és nemzetközit — a régi, antagonista viszony mintájára — eleve ellentétekként fogunk fel? Nem történelmi szűklátó-

körűség-e a nemzetet anakronizmusnak nyilvánítani, amikor éppen a szocializmus hivatott arra, hogy gyakorlatilag elhozza a nemzetek igazi tavaszát? Mennyire világos, mennyire hiteles megfogalmazást kap Nicolae Ceaușescu elvtárs beszédeiben, írásaiban az a dialektikus igazság, hogy a szocialista alapon felvirágzó, egész gazdagságában kibontakozó nemzeti lét, nemzeti fejlődés maga is általános forradalmi ügy, nemzetközi érdek.

Számunkra pártunknak, pártunk főtítkáranak a nemzet, a nemzeti közösség haladó, történelmi hajtóerő szerepét hirdető felfogása külön jelentőséget hordoz. Mint ahogy a szocialista, majd a kommunista építés történelmi folyamatában a román nemzet önnön nemzeti léte mind sokoldalúbb, mind teljesebb kibontásának a korszakát teremti meg, ugyanúgy mi, romániai magyarok, akárcsak a többi itt élő nemzetiség, a román nemzettel válllvetve, testvéri egységben, mind szabadabban és mind gazdagabb lehetőségek birtokában munkálkodhatunk közösségi mivoltunk, sajátos értékeink sokoldalú felvirágztatásán.

Korunk, a világméretű forradalmi megújulás, a nemzeti újjáéledés kora új nemzetközi viszonyok halaszthatatlan parancsát hordozza, megteremtésük gyakorlati feltételeit érleli. Az államközi kapcsolatokban is gyökeres korszakváltás parancsoló szükségességét és objektív lehetőségét megértő, felmérő forradalmi gondolat — amely mintegy áthatja pártunk főtítkáranak egész művét — méltán emelkedett önálló, alkotó szellemű külpolitikánk egyik meghatározó vezérelvévé. Önmaga helyett beszél az a tény, hogy Nicolae Ceaușescu elvtárs neve elválaszthatatlanul összefonódott egy új gazdasági és politikai világrend koncepciójával. És nemcsak ezzel. Főtítkárunk alakja ma már mintegy jelképe lett az emberiség békéjét féltőn óvó fáradozásnak, a békés tárgyalások szellemét szorgalmazó, a tényleges leszerelést cselekvően előmozdító, az egyenlő elvű nemzetközi együttműködésben új utakat kereső és nyitó, lankadatlan munkálkodásnak.

Mélyreható és messzemutató átalakulásoknak voltunk és vagyunk tanúi, cselekvő részesei ebben a másfél évtizedben. De nem elegendő a változásban benne élni, nem elegendő csupán cselekedni azt. Hiszen végtére is, bármely társadalmi-történelmi gyakorlat valójában így készül; a mi magasabb rendű társadalmat teremtő gyakorlatunk viszont, lényegénél fogva, forradalmi. Talán semmi sem sugárzik pártunk főtítkáranak beszédeiből, írásaiból olyan eszméletű és mozgósító erővel, mint éppen az a felismerés, hogy a változások mennyiségi felhalmozódása maga is minőségi változást, fordulatot készít elő, követel meg. Pártunk XII. kongresszusa ennek a dialektikus követelménynek a jegyében ült össze és fejtette ki munkálatait; dokumentumai pedig, amelyek előkészítésében és kidolgozásában Nicolae Ceaușescu elvtársnak alapvető, meghatározó szerepe volt, ezt a követelményt ültetik át tudományos irányelvek, pártunk általános programját továbbfejlesztő irányelv-programok tömör nyelvére. Amikor a XII. pártkongresszus irányelvei az 1981—1985-ös időszak társadalmi-gazdasági fejlesztésének alapvető célkitűzését abban summázzák, hogy „magasabb fokon [kell] folytatni a párt programjának valóra váltását, a nemzetgazdaság gyors ütemű fejlesztését, a tudományos-műszaki forradalom erőteljes érvényesítését minden területen, az új minőségre való áttérést a gazdasági-társadalmi tevékenység egészében“, akkor lényegében a szocializmus kiteljesítésének a folyamatában valósgós minőségi ugrás megvalósításának a szükségességét, időszerűségét mondják ki.

Lehet-e egyáltalán szó magasabb rendű társadalmat formáló folyamatról forradalmi ugrás nélkül? Mennyire kézenfekvő, mennyire magától értetődő a kérdés most, miután az 1972. évi országos pártkonferencia, de különösen a XII. pártkongresszus tudatosította bennünk a társadalmi lét egészében végrehajtandó mélyreható változások valódi értelmét. De ne feledjük: a ma oly természetesnek tűnő igazságban — amely ismét csak pártunk főtítkáranak a forradalmi gyakorlat sajátos dialektikája iránti kivételes érzékeről tanúskodik — egy egész, torzításokkal teli ideológiai korszak átfogó, gyökeres, bátor kritikája sűrűsödik. És még valami: a szocialista rendszer viszonyai között is a változatlan forradalmi elkötelezettség magas rendű tudatosítása és töretlen vállalása. „Mindenkinek tisztában kell lennie azzal — mondotta Nicolae Ceaușescu elvtárs a Ștefan Gheorghiu Akadémia 1975. évi ünnepi ülészakán —, hogy Romániában nem szűnt meg a forradalmi folyamat, hanem magasabb fokon fejlődik. Ezért a kommunistáknak állandóan forradalmároknak kell maradniuk, a kommunizmus felé haladás irányában, mind határozottabban kell válniuk, ha be akarják tölteni az élcspat-szerepüket a nép vezetése terén e nagyszerű műben.“ A további forradalmi átalakulás, a határozott előrelépés igénye, sürgetése csendül ki a XII. kongresszuson előterjesztett főtítkári jelentés szinte minden egyes szavából. Pártunk szemléletében az egész nemzetgazdaság további gyors ütemű fejlesztése, az anyagi-műszaki alap erőteljes növelése és korszerűsítése, az új minőségre való áttérés, a tudományos-műszaki forra-

dalom széles körű kibontakoztatása, az egész nép jólétének további emelése, az új életminőség megteremtése, a munkaerő-gazdálkodás és -képzés fejlesztése — mindmegannyi forradalmi feladat. Forradalmi, amennyiben további mélyreható társadalmi átalakulások valóra váltásának objektív gazdasági feltételei és tudományosan nélkülözhetetlen eszközei. Hitelesen és objektíven forradalmi feladatok, hiszen igazi értelmüket az ember sokoldalú társadalmasításának, teljes, mindenoldali emancipációjának tudatos előkészítésében, szükségszerű megalapozásában nyerik el.

A forradalmi gyakorlat közismert marxi felfogása sokszorosan aláhúzza az emberi önmegváltoztatás követelményét, hiszen az objektív változással lépést tartó szubjektív önfejlődés az egybeesés igazi nyitja. Nos, ha ez a követelmény pártunk főtítkáranak a beszédein, írásain szinte vörös fonalként húzódik végig, akkor ez nemcsak a marxi koncepció tudatosítását szolgálja, hanem ezen túlmenően jelzi az emberi önformálás kivételes helyének és szerepének mélyenszántó felismerését a hazai forradalmi folyamat sajátos gyakorlatában. Elég csupán a pártunk főtítkára kezdeményezte két országos fórumra, a politikai nevelés és a szocialista kultúra 1976 júniusában megtartott kongresszusára, valamint az oktatás és nevelés ez évi első országos kongresszusára gondolni, hogy ráeszméljünk a kérdés valódi horderejére pártunk egész politikájában.

Lehet vitatkozni azon, vajon az emberközpontúság összefér-e — és milyen értelemben — a materialista társadalomelmélettel, az objektív társadalmi és osztályviszonyokra összpontosító tudományos szocializmussal. Ahhoz azonban egy pillanatig sem férhet kétség, hogy a világ forradalmi átalakításában, az új társadalom céltudatos építésében — miként pártunk főtítkára annyiszor hangsúlyozta — a dolog mindenekelőtt magán az emberen múlik: „Mert ha át akarjuk alakítani a társadalmat, az embert, ha meg akarjuk ismerni a természet titkait, és meg akarjuk változtatni a természetet, annál inkább meg kell változtatnunk az emberi tudatot. Enélkül nem alakíthatjuk át a társadalmat sem.“

Csak a moralisták hihetik azt, hogy az ember megjobbítása, természetének megváltoztatása a lehető legegyszerűbb, a legkevésbé matematikus feladat, amennyiben nincs hozzá szükség másra, mint a felvilágosító ige, a jobb belátásra bíró szó erejére. Pártunk főtítkára éppenséggel arra figyelmeztet, hogy az emberformálás, az emberi tudat átalakítása a legbonyolultabb feladatok egyike, talán még a társadalmi-gazdasági lét gyökeres átszervezésénél is összetettebb kérdés. Nem vagyunk illuministák, tudnunk kell, hogy a tudat a valóságos lét szerves része, az objektív viszonyoknak a létmód szempontjából szükségszerű, sajátos megjelenési és érvényesülési formája. Ennélfogva maga az erkölcsi átfurmálás nem több és nem kevesebb új emberi viszonyok kialakításánál, meggyökereztetésénél. Csakhogy az új viszonyok teremtése mi egyéb lehetne, ha nem izzig-vérig forradalmi gyakorlat? Amikor pártunk főtítkára újra meg újra a dolgozó embernek a társadalmi-politikai életbe való közvetlen bevonását, a társadalomszervezői és -irányítói tevékenységben való cselekvő részvételét szorgalmazza, amikor e részvétel egyre újabb és egyre hatékonyabb formáinak a kimunkálásán fáradozik, akkor a szocialista demokrácia állandó fejlesztésének, elmélyítésének, kiteljesítésének objektív szükségességével együtt az emberformálás izzig-vérig forradalmi gyakorlatának a követelményét is szem előtt tartja.

Másfél évtized tömény tapasztalatai önmaguk helyett — és helyettünk is — beszélnek. Évekbe egész évszázadokat csak a forradalmi gyakorlat sűrítethet. Forradalmivá pedig csakis akkor és annyiban érlelődhet a gyakorlat, ha van ereje és bátorsága önmagával újra meg újra kritikailag szembesülni, ha képes szüntelenül megújítani magát az alkotó, a forradalmi gondolkodás jegyében. De lehet-e más a forradalmi elmélet, mint a kollektív tapasztalat, a kollektív bölcsesség tömör kikristályosítása? Ezért, amikor pártunk vezetőjének másfél évtizedes gazdag munkásságát köszöntjük, az egész párt, az egész dolgozó nép alkotó forradalmi tettét húzzuk alá.

Sztranyiczki Gábor